

ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ

ГОДИНА XIV
ISSN – 1312-0417

ЗДРАВЕ

БРОЙ 2/2015

PHYSICAL MEDICINE REHABILITATION HEALTH Vol 14 №2/2015

OFFICIAL JOURNAL OF

**ASSOCIATION OF PHYSICAL
MEDICINE & REHABILITATION**

MEMBER OF

ESPRM

European Society of
Physical & Rehabilitation Medicine

PRM SECTION AND BOARD OF

**EUROPEAN UNION OF
MEDICAL SPECIALISTS**

**ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА
АСОЦИАЦИЯ ПО ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ**

ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ ЗДРАВЕ

ГОДИНА XIV
ISSN – 1312-0417

БРОЙ 2/2015

PHYSICAL MEDICINE REHABILITATION HEALTH

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: доц. д-р Марин МАРИНКЕВ
EDITOR in CHIEF: Assoc. Prof. Marin MARINKEV

ЗАМ. ГЛАВЕН РЕДАКТОР: проф. д-р Елена ИЛИЕВА
ASSOC. EDITOR: Prof. Elena ILIEVA

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ / EDITORIAL COUNCIL:
доц. д-р Асен АЛЕКСИЕВ, доц. д-р Иван ЧАВДАРОВ, д-р Любина ВЕСЕЛИНОВА /секретар/
Assoc. Prof. Assen ALEKSIEV, Assoc. Prof. Ivan CHAVDAROV, Dr. Lyubina VESSELINOVA /secretary/

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ / EDITORIAL BOARD:
Почетни членове: проф. д-р Димитър КОСТАДИНОВ, проф. д-р Диана КРЪСТЕВА,
доц. д-р Димо КАРАКОЛЕВ, проф. Васил МАРИНОВ, д-рн, проф. Костадин ЩЕРЕВ, д-рн
Emeritus Members: Prof. Dimitar KOSTADINOV, Prof. Diana KRASTEVA,
Assoc. Prof. Dimo KARAKOLEV, Prof. Vasil MARINOV, Prof. Kostadin SHTEREV

Редовни членове / Members:

д-р Татяна АНГЕЛОВА	Dr. Tatyana ANGELOVA
доц. д-р Георги ГЕОРГИЕВ	Assoc. Prof. Georgi GEORGIEV
проф. д-р Младен ГРИГОРОВ	Prof. Mladen GRIGOROV
доц. д-р Марина ДИКОВА	Assoc. Prof. Marina DIKOVA
проф. д-р Андрей ЙОТОВ	Prof. Andrey IOTOV
доц. д-р Коста КОСТОВ	Assoc. Prof. Kosta KOSTOV
проф. д-р Иван МИЛАНОВ	Prof. Ivan MILANOV
доц. д-р Яна ПЕТРОВСКА	Assoc. Prof. Yana PETROVSKA
проф. д-р Рашо РАШЕВ	Prof. Rasho RASHEV
доц. д-р Майя РЯЗКОВА	Assoc. Prof. Maiya RYAZKOVA
доц. д-р Тодор ТОДОРОВ	Assoc. Prof. Todor TODOROV
доц. д-р Владимир ХРИСТОВ	Assoc. Prof. Vladimir CHRISTOV

Prof. Alain DELARQUE, Prof. Calogero FOTI, Prof. Franco FRANCHIGNONI,
Prof. Alessandro GIUSTINI, Prof. Christoph GUTENBRUNNER, Prof. Marta IMAMURA,
Prof. Zeki KARAGULLE, Prof. Crt MARINCEK, Prof. Xanthi MIHAIL,
Prof. Guy VANDERSTRAETEN

АДРЕС: София, 1618 бул. „Овча купел” 2-в, тел.: +35929555273, факс: +35928553023
Банкова сметка – ЮРОБАНК И ЕФДЖИ, клон-1 София, IBAN: BG85BPBI79401046711201; BIC: BPBIBGSF
www.bgsprm.com; e-mail: office@bgsprm.com
Печат: ПРИМА ПРИНТ ЕООД, СОФИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

Година XIV, Брой 2 / 2015 г.

Обзори

РИМСКИТЕ ТЕРМИ В БЪЛГАРИЯ - А. Грозева 3

РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ЕНДОПРОТЕЗИРАНА
ТАЗОБЕДРЕНА СТАВА – М. Кръстанова 7

За практиката

РЕХАБИЛИТАЦИОННИ МЕРОПРИЯТИЯ ПРИ
ТЕРМИЧНА ТРАВМА – К. Казалъкова, Р. Ташева 16

РЕХАБИЛИТАЦИОННИ ПРОТОКОЛИ И ЛЕЧЕНИЕ НА
ПАЦИЕНТИ С ПОЛИТРАВМА – К. Казалъкова, В.
Спасов 23

Информационен дневник

НОВИНИ ОТ АСОЦИАЦИЯТА:
ЗАЩИТА НА ДИСЕРТАЦИИ 33

IN MEMORIAM: Доц. Димо Караколев, дм 34

IN MEMORIAM: Проф. д-р Диана Кръстева, дмн 35

Редакционни

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ АВТОРИТЕ ЗА
ПРЕДСТАВЯНЕ НА МАТЕРИАЛИ ЗА ОТПЕЧАТВАНЕ 36

CONTENT

2015, Volume 14, Issue 2

Reviews

THE ROMAN BATHS IN BULGARIA – A. Grozeva 3

REHABILITATION AFTER HIP JOINT ENDOPROSTHESIS –
M. Krastanova 7

In terms of practice

REHABILITATION ACTIVITIES FOR THERMAL INJURIES –
Kazalakova K., Tasheva R. 16

REHABILITATION PROTOCOLS AND TREATMENT OF
PATIENTS WITH POLYTRAUMA – K. Kazalakova, V.
Spasoff 23

Information journal

NEWS FROM THE ASSOCIATION:
DISSERTATIONS 33

IN MEMORIAM: Assoc. Prof. Dimo Karakolev 34

IN MEMORIAM: Prof. Diana Krasteva 35

Editorials

REQUIREMENTS TO THE AUTHORS FOR
SUBMITTING MATERIALS FOR PUBLISHING 36

НОВИНИ ОТ АСОЦИАЦИЯТА**ЗАЩИТА НА ДИСЕРТАЦИИ**

В Първа катедра по вътрешни болести, Секция по физикална терапия и рехабилитация при Медицинския факултет на Медицинския университет – Пловдив бяха представени и защитени дисертации за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“ на следните лекари по физикална и рехабилитационна медицина:

1. Д-р Мария Илиева Гонкова – лекар, специалист по физикална и рехабилитационна медицина, редовна докторантка в секцията по ФРМ – Пловдив, представила дисертационен труд на тема: „Ефект на радиалната ударно-вълнова терапия за повлияване спастицитета на плантарните флексори при деца с церебрална парализа“. Защитата пред научното жури се състоя на 15.VI.2015 г. в МУ – Пловдив.

2. Д-р Емил Георгиев Милушев – лекар, специалист по физикална и рехабилитационна медицина и по нервни болести, работещ като главен асистент и началник-отделение по ФРМ към УСБАЛНП „Св. Наум“ – София, докторант на самостоятелна подготовка, представил дисертационен труд на тема: „Мониториране на промените в движението при пациенти с болки в гърба чрез ултразвукова кранио-корпо-графия“. Защитата се състоя пред научното жури в МУ – Пловдив; на 29.VI.2015 г.

3. Д-р Мая Кръстанова – лекар, специалист по физикална и рехабилитационна медицина, асистент и началник-отделение по ФРМ при УМБАЛ – Плевен, докторант на самостоятелна подготовка, представила дисертационен труд на тема: „Проучване ефекта на комплексната рехабилитационна програма при пациенти след ендопротезиране на тазобедрената става“. Защитата се проведе пред научното жури в МУ – Пловдив на 20.VII.2015 г.

Изготвил – доц. М. Маринкев, д.м.

IN MEMORIAM

ПОЧИНА

Доц. д-р ДИМО ИВАНОВ КАРАКОЛЕВ, д.м.

На 22 май 2015 г. след остро заболяване ни напусна доц. д-р Димо Иванов Караколев, дм – един от най-изтъкнатите представители на балнеологията, допринесли за утвърждаване на българската школа по физикална и рехабилитационна медицина!

Доц. д-р Димо Караколев е роден на 24.12.1924 г. (Бъдни вечер). Рождената му дата го е предопредила да бъде великодушен, благороден към близките си и многобройните си пациенти! През 1950 г. завършва Медицинския факултет на Медицинския университет в София. Трудовият му път започва като управител на балнеологичните курорти Павел баня и Нареченски бани. След това постъпва на работа в Научния институт по курортология, физиотерапия и рехабилитация в Овча купел, където е дългогодишен ръководител на балнеологичната секция и научен секретар на Института.

В продължение на 60 години проучвал лечебно-профилактичното действие на съществуващите и новооткритите минерални води у нас (Павел баня, Нареченски бани, Горна баня, Хисар, Овча купел, Бургаски минерални бани, Стефан Караджово, Михалково, Панчарево, Меричлери, Овча могила, Биримирци, Мрамор и др.). Със същата цел посещава Куба, Йемен, Либия и Виетнам.

Доц. д-р Димо Караколев е дългогодишен преподавател по балнеология в Института за специализация и усъвършенстване на лекарите, както и лектор в Куба през 1985 г.

През всичките тези години (1950–2010) публикува разнообразна научна литература по балнеология и курортно дело (самостоятелно и в съавторство) и участва с доклади в научни форуми, конгреси и конференции у нас и в чужбина.

Освен заниманията си с активна научна дейност, доц. Караколев поставя началото и на балнеологичната художествена литература с историческите повести „На минерални бани по времето на Цар Калоян – „Акве Калиде“ и „Възкръсналият Помпей – загадките на термите“, в които балнеологичната тематика се преплита с разнообразната житейска панорама и историческите факти. От същото естество са и пътеписите „Български балнеолози през девет страни в десета“, в които са описани лични впечатления от посетените страни, както и балнеологични сведения. Последната му книга, издадена през 2013 г., е научнопопулярната и автобиографична повест „60 години с лековити минерални води (1950–2010)“.

В творчеството му специално място заемат чудесната повест за деца „Чудните приключения на Червенушко“ и житейско-психологичната стихосбирка „Просънници“.

За цялостното му творчество през 2014 г. е приет за член на Клуба на писателите – лекари в България и на ИМЕМ – Международен съюз на писателите – лекари.

С кончината на доц. Караколев Българското физиотерапевтично общество загуби една високо ерудирана и харизматична личност.

Ние – колегите и неговите последователи, ще запомним доц. Димо Караколев като един добър, благороден човек с душа на поет и сърце на лекар и творец!

Бог да го прости!

*Изготвил: доц. М. Маринкев
по данни на близките на доц. Караколев*

IN MEMORIAM

ПОЧИНА

Проф. д-р ДИАНА КРЪСТЕВА, д.м.н.

Напусна ни проф. д-р Диана Кръстева, един от най-изтъкнатите наши балнеолози, допринесла изключително много за развитието на балнео- и калолечението в България.

Диана Кръстева е родена през 1932 г. в гр. Шумен, където завършва гимназия. Медицинското си образование получава в Медицински университет – София.

Професионалния си път д-р Кръстева започва в гр. Шумен като лекар във Вътрешно отделение. След вземане на специалност по физиотерапия, курортология и рехабилитация завежда физиотерапевтичен кабинет там. Най-голямата част от творческия ѝ път – над 30 години, е в Института по курортология и физиотерапия в Овча купел, София. Постъпва като аспирант и защитава дисертация по проблемите на калолечението през 1968 г. От 1970 г. е научен сътрудник и след хабилитирането си през 1984 г. е избрана в секция „Балнеология“. През 1993 г. ѝ е присъдена научната степен „доктор на медицинските науки“ за разработка на балнеологични проблеми.

Проф. д-р Диана Кръстева има изключителен принос за българската балнеология и калолечение. Със своите проучвания тя изясни редица механизми на действието на лечебната кал и минералните води. Апробира нови методи на лечение с тях при редица социално значими заболявания. Има над 200 публикации – научни статии, монографии, учебници и популярни материали.

Всички лекари по физикална медицина я помним от курсовете по следдипломна квалификация с нейните лекции по балнеология и калолечение.

Поклон пред паметта ѝ!

Изготвил: д-р Антоанета Грозева, д.м.

РЕДАКЦИОННИ

ИНФОРМАЦИЯ ЗА АБОНАТИТЕ

Списание „Физикална медицина, Рехабилитация, Здраве“ е собственост на Асоциацията по физикална медицина и рехабилитация /АФМР/ и неин официален орган. Списание то се издава в четири книжки годишно.

АФМР е регистрирана по ЗЮЛНЦ през 2001 г. с фирмено дело № 4298, със седалище и адрес – бул. „Овча купел“ 2 – в, София 1618. Подробности по права и задължения на членовете може да намерите на www.bgsprm.com.

АФМР е член на Европейската асоциация по физикална и рехабилитационна медицина от 2005 г. /European Society of Physical and Rehabilitation Medicine/ - www.bgesprm.net.

АБОНАМЕНТ ЗА СПИСАНИЕТО

Цената на абонамента включва отпечатване на списанието и доставката му до посочения от абоната адрес.

АБОНАМЕНТ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА АФМР

Всички редовни членове на АФМР получават това списание като част от годишния им членски внос.

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ АВТОРИТЕ

- Текстове и таблиците се предават в електронен носител или в електронно писмо на български език, изработени с текстообработваща програма Word /версии 97 – 2003/. Фигурите се предават във формат pdf, eps, tif или jpg. Освен вмъкнати в електронния текст, фигурите трябва да се предоставят и като отделни файлове. Обемът на статията не трябва да надвишава 12 стандартни машинописни страници /до 30 реда, 60-66 знака, формат А-4/.
- Имената на авторите се изписват под заглавието, а под тях се отразява местоработата им.
- Структурата на всяка оригинална статия задължително включва следните шест раздела: увод, цел, материал и методи, резултати, обсъждане и заключение /изводи/.
- Библиографията се подрежда по азбучен ред на фамилията на първия автор, източниците на кирилица предхождат тези на латиница. Изписването на всеки източник да бъде на нов ред с арабска номерация.
- Желателно е библиографията да съдържа до 20 литературни източници. Имената на авторите се цитират на оригинален език.
- Библиографските данни се структурират по следния начин:
  - Цитат на статия: автор, заглавие на статията, заглавие на списанието /съкратено по Index medicus/, година, том, страница /от-до/.
  - Цитат на книга: автор, заглавие на книгата, издателство, местоиздаване, година на издаване.
  - Цитат на сборник: автор, заглавие на сборника, заглавие на главата, издателство, местоиздаване, година на издаване, страници /от-до/.
- Ако авторите в библиографията са до трима, се изписват с фамилията, последвани от инициалите им. Когато авторите са повече от трима, след името на третия се пише: съавт. /на латиница – et al./.
- В края на текстовия файл задължително се отбелязва адрес за кореспонденция, съдържащ име на един от авторите, телефони, факс.
- Оригиначните статии се рецензират преди да бъдат приети за публикация.
- Електронните носители не се връщат на авторите.
- Всяка статия и всеки литературен обзор са придружени от резюме в обем от 15 реда, в което се посочват: цел и обект на изследването, основни данни за методиката, резултати и изводи, както и ключови думи.
- На английски се превеждат заглавието, резюмето, ключовите думи, а имената на авторите се транскрибират.
- Илюстративният материал /таблицы, фигури, схеми, снимки/ се представя със съответни заглавия и легенда на български език.

ПРАВО И ОТГОВОРНОСТ

Собственикът, главният редактор, редакционният съвет и редакционната колегия /редакторите/ не носят отговорност за грешки или проблеми, възникнали при ползване на информацията, съдържаща се в списанието; изказаните мнения и становища в списанието не винаги отразяват тези на собственика и редакторите; публикуването на реклами не представлява никакво одобрение и подкрепа на рекламираните продукти от собственика и редакторите.

Адрес за кореспонденция: JOURNAL@BGSPRM.COM, GSM 0888 712 670

